

Is gezondheid herkenbaar in een psychiatrisch centrum?

Ruim een kwart eeuw geleden werd deze vraag met een volmondig 'nee' beantwoord. De psycholoog *Rosenhan* had namelijk een experiment uitgevoerd met twaalf geestelijk gezonde vrijwilligers met een blanco voorgeschiedenis. De proefpersonen meldden zich bij diverse psychiatrische klinieken met het (gefingeerde) symptoom van akoestische hallucinaties; ze hoorden stemmen die hol en leeg klonken, de boodschappen waren onduidelijk. Alle proefpersonen werden opgenomen. Vanaf dat moment werd geen enkel psychiatrisch symptoom meer gesimuleerd; men gedroeg zich zoals men zich altijd gedroeg. Geen enkele pseudo-patiënt werd ontmaskerd. De opnames duurden gemiddeld 19 dagen. Bij ontslag was in alle gevallen de diagnose 'schizofrenie in remissie'. Terwijl de staf geen enkele verdenking had, hadden medepatiënten vaak wel het vermoeden dat de proefpersonen gezond waren: bij de eerste drie proefpersonen uitte een kwart van de medepatiënten dergelijke vermoedens.

Na het bekend worden van de resultaten

was een veelgehoorde reactie: 'dat gebeurt in onze kliniek niet'. Een aantal van deze klinieken werd gevraagd voor een volgend experiment: aan de staf werd verteld dat zich de komende drie maanden een of meer pseudo-patiënten zouden melden. Aan ieder staflid werd gevraagd om bij iedere nieuwe patiënt de kans te schatten dat het een pseudo-patiënt was. Er werden schattingen verkregen over 193 patiënten; 41 patiënten werden door minimaal één staflid als 'pseudo' ingeschat; 23 patiënten werden door minimaal één psychiater als 'pseudo' ingeschat en 19 door zowel een psychiater als een ander staflid. In werkelijkheid werd geen enkele pseudo-patiënt aangemeld! Kennelijk was niet alleen het herkennen van gezondheid, maar ook van ziekte een groot probleem.

Het zou interessant zijn te onderzoeken of deze resultaten nu – in een tijd van meer gestandaardiseerde diagnostiek – nog gelden. (PL)

Rosenhan DL. On being sane in insane places. Science 1973;179:250-8.

The Madhouse by Francisco Jose de Goya y Lucientes (1746-1828)
Academia de San Fernando, Madrid, Spain/Bridgeman Art Library

Help-je-zelf bij depressie

Niet alleen in de VS worden veel boeken en andere communicatiemiddelen ingezet om mensen te leren hun eigen lot te verbeteren: van krantenjongen tot miljonair en met positief denken je kanker te lijf gaan. Ook in Engeland weten ze er raad mee. In het kader van een 'Defeat Depression Campaign' is een audiobandje ontwikkeld en breed verspreid onder patiënten, met als doel kennis over depressie en mogelijkheden om er mee om te gaan over te brengen. In een klein pilotonderzoek onder 71 patiënten bleek dat de 50 patiënten die mee wilden doen na het beluisteren van het bandje 13% meer kennis hadden over depressie en een minder negatieve houding hadden ten aanzien van depressie. Daar word je vast al minder depressief van! Zestig procent gaf aan dat ze [een deel van de] zelfhulpadviezen ook toepasten.

De huisartsen die aan het onderzoek meededen, vonden dat het uitdelen van het bandje een welkome aanvulling was op hun routinebeleid bij depressieve mensen. Het enige probleem dat ze signaleerden was dat ze moeite hadden om de bandjes weer terug te krijgen om ze opnieuw te kunnen inzetten bij een andere patiënt. Daar valt vast wel een mouw aan te passen, als eerst maar eens in een goed uitgevoerd klinisch onderzoek is aangetoond dat het bandje werkelijk effectief is. (HvdH)

Blenkiron P. Coping with depression: a pilot study to assess the efficacy of a self-help audio cassette. Br J Gen Pract 2001;51:366-70.

De literaire fragmenten die her en der in dit nummer van H&W te vinden zijn, zijn verzameld door Frans Meulenberg.

Rubrieken in dit nummer

LINH-cijfers	529
Ingezonden	572
Cochrane	572
Boeken	573
Antwoorden kennistoets	575